

การมาตรฐานในประเทศไทย

การมาตรฐานแบ่งออกเป็นหลายสาขา ได้แก่ มาตรฐานการชั่ง ตวง วัด มาตรฐานอาหารและยา มาตรฐานสินค้าขาออก และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ในบทนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาของการมาตรฐานในประเทศไทยสาขาต่าง ๆ โดยย่อ เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐาน และทราบถึงความสำคัญพร้อมทั้งความเกี่ยวข้องของการมาตรฐานกับการดำรงชีวิต ตลอดจนหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดังต่อไปนี้

๑. มาตรฐานการชั่งตวงวัด

ประเทศไทยมีการใช้มาตรฐานมานานแล้วโดยเฉพาะมาตรฐานการชั่ง ตวง วัด แต่ไม่ได้กำหนดหน่วยมาตรฐาน หรือแบบมาตรฐานของเครื่องชั่ง ตวง วัด ให้เป็นที่แน่นอน เช่น เครื่องชั่งที่เรียกว่า "ทะนาน" ใช้กะลามาชั่งเป็นเกณฑ์ มิได้มีการกำหนดว่าจะต้องมีความกว้าง ความยาว และความลึก หรือปริมาตร เท่าไร ดังนั้นมาตรฐานที่ใช้วัดในเขตท้องที่ต่าง ๆ ก็จะต่างกันออกไป

ครั้นถึงรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การซื้อขายติดต่อกับต่างประเทศมีมากขึ้น จึงทรงดำริที่จะวางระเบียบการชั่งตวงวัด ให้มีมาตรฐานเดียวกัน และได้เริ่มดำเนินงานนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๔๐ ในขณะนั้นประเทศไทยมีชาวเป็นสินค้าสำคัญ จึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติตราตั้งและทะนาน ร.ศ. ๑๑๕ ขึ้น แต่เสนาบดีศึกษาเห็นว่า ควรเพิ่มการชั่งและการวัดเข้าไปด้วย จึงมีการร่างพระราชบัญญัติวัดตวงและชั่ง ร.ศ. ๑๑๕ ขึ้นใหม่บัญญัติให้ใช้ระบบเมตริก

พ.ศ. ๒๔๔๕ รัชกาลที่ ๕ ทรงตั้งคณะกรรมการพิจารณาการใช้มาตรฐานชั่ง ตวง วัด ให้เป็นแบบเดียวกัน

พ.ศ. ๒๔๔๘ คณะกรรมการทำรายงานทูลเกล้าถวาย ว่าควรใช้ระบบเมตริก

๑ เนื้อหาและข้อมูลส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมาตรฐานในประเทศไทยนี้ ได้มาจากเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของคุณชายไหว แสงรุจิ เรื่อง "มาตรฐาน" ซึ่งเป็นรายงานประกอบในการศึกษา ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณชายไหว แสงรุจิ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พ.ศ. ๒๔๕๒ สำนักงานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานชั่ง ตวง วัด ได้มีหนังสือมายังกระทรวงค่างประเทศเชิญให้รัฐบาลไทยเข้าเป็นสมาชิก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก และประเทศไทยได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสำนักงานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตราชั่งตวงวัด ในพ.ศ. ๒๔๕๔ และได้เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ ในสมัยนั้นงานค่างการชั่งตวงวัดอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรธิการ

ต่อมาได้มีการตั้งสภาเผยแพร่พาณิชย์ขึ้นในกระทรวงพาณิชย์ จึงได้โอนงานชั่งตวงวัดมาเป็นหน้าที่ของสภาฯ ใน พ.ศ. ๒๔๖๓

พ.ศ. ๒๔๖๖ มีการร่างพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด และ เสนอให้สำนักงานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตราชั่งตวงวัดช่วยตรวจพิจารณา เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงประกาศใช้กฎหมายนี้ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๔๖๖ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์จะให้การใช้วิธีและ เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ในทางการค้าอยู่ในระบบเมตริกแต่อย่าง เดียว มาตราของไทยที่นิยมใช้อยู่แต่เดิมให้เทียบเข้ากับมาตราเมตริก เช่น

ความยาว ๑ เมตร = ๐.๕ วา

น้ำหนัก ๖๐ กิโลกรัม = ๑ หาบหลวง

ความจุ ๑ ลิตร = ๑ ทะนานหลวง

การใช้วิธีหรือเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด มาตราอื่นนอกจากระบบเมตริก เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นพิเศษในกรณีจำเป็นต้องใช้ เกี่ยวกับอาชีพหรือในทางวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะเท่านั้น นอกจากนั้นสินค้าที่ส่งเข้ามาจำหน่ายจากต่างประเทศหรือสินค้าภายในประเทศที่ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศจะต้องแสดงปริมาณสินค้าเหล่านั้นไว้เป็นมาตราเมตริกด้วย

พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัดได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ เกี่ยวกับคำจำกัดความของจำนวนหน่วย แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ เกี่ยวกับการให้สินบนแก่ผู้จับ นำจับ หรือนำความมาแจ้งต่อเจ้าพนักงาน เรื่องผู้ทำผิดพระราชบัญญัติ และรัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาบังคับใช้ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖ บังคับใช้ในจังหวัดภาคกลาง ๒๔ จังหวัด

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๗๘ บังคับใช้ในจังหวัดภาคใต้ ๑๔ จังหวัด กับภาคเหนือ ๒ จังหวัด

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๗๙ บังคับใช้ในจังหวัดภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม

๒๖ จังหวัด

เป็นอันว่ามีผลบังคับใช้ทั่วพระราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นต้นมา

ปัจจุบันการบริหารงานซึ่งดวงวัดอยู่ในความรับผิดชอบของกองมาตราซึ่งดวงวัดกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ และเป็นสมาชิกของสำนักงานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตราซึ่งดวงวัด โดยใช้ชื่อเป็นทางการว่าสำนักงานกลางมาตราซึ่งดวงวัด มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมการใช้วิธีและเครื่องซึ่งเครื่องดวง เครื่องวัด โดยแบ่งการบริหารงานออกเป็น ๒ ส่วน คือส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีสำนักงานสาขามาตราซึ่งดวงวัดอยู่ใน ๑๕ จังหวัด^๒ คือ

๑. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๑ จังหวัดสงขลา มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล

๒. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๒ จังหวัดลำปาง มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๓ จังหวัดอุบลราชธานี มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดยโสธร

๔. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๔ จังหวัดอุดรธานี มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดเลย

๕. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๕ จังหวัดนครราชสีมา มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์

๖. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๖ จังหวัดกาญจนบุรี มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี

๗. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๗ จังหวัดชลบุรี มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดตราด

๘. สำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด ๘ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดกระบี่

^๒ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานสาขาซึ่งดวงวัด วันที่ ๑๘ มิถุนายน

๙. สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวงวัด ๙ จังหวัดนครสวรรค์ มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดตาก

๑๐. สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวงวัด ๑๐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดชัยนาท

๑๑. สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวงวัด ๑๑ จังหวัดพิษณุโลก มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์

๑๒. สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวงวัด ๑๒ จังหวัดชุมพร มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดชุมพร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดระนอง

๑๓. สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวงวัด ๑๓ จังหวัดสระบุรี มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี

๑๔. สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวงวัด ๑๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต

๑๕. สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวงวัด ๑๕ จังหวัดราชบุรี มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการในท้องที่จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร

๒. มาตรฐานอาหารและยา

มาตรฐานอาหารและยาเริ่มมีการควบคุมและกำหนดมาตรฐานในสมัยที่มีผู้นิยมใช้หางน่านมเลี้ยงทารกกันอย่างแพร่หลาย แพทย์หญิงคุณวราลีตั้งความเห็นว่า หางน่านมมีคุณค่าไม่เพียงพอในการใช้เลี้ยงทารก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ไททรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติหางน่านม พ.ศ. ๒๔๓๐ ขึ้น พระราชบัญญัตินี้ห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือนำเข้ามาหรือขายหางน่านมในประเทศสยาม

ต่อมาวิวัฒนาการทางคานอาหารได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องการควบคุมอาหาร โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนผู้บริโภคเป็นหลัก จึงได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. ๒๔๔๕ ขึ้น และให้กรมสาธารณสุข ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการ

พ.ศ. ๒๔๕๕ โอนงานควบคุมอาหารและยามาเป็นหน้าที่ของกรมสาธารณสุขและโอนกรมสาธารณสุขมาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (กรมสาธารณสุขเปลี่ยนชื่อเป็นกรมอนามัย เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๕)

พ.ศ. ๒๔๘๖ โอนงานนี้ให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งเป็น
กองควบคุมอาหารและยา

พ.ศ. ๒๕๑๕ กองควบคุมอาหารและยา ได้โอนไปสังกัดกรมส่งเสริมสาธารณสุข ใช้ชื่อว่า
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีฐานะเทียบเท่ากรม

โดยเหตุที่ว่าวิชาความรู้ในเรื่องอาหารได้มีวิวัฒนาการก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้
พระราชบัญญัติควบคุมอาหารและยา ไม่เหมาะสมกับสภาวะการณที่เป็นอยู่ แม้จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม
ผู้ฝ่าฝืนให้สูงขึ้น เมื่อปี ๒๕๐๒ แต่หลังจากนั้นก็ยังมีผู้ฝ่าฝืน รัฐบาลจึงได้ร่างพระราชบัญญัติและประกาศ
ใช้พระราชบัญญัติใหม่คือ พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดอำนาจหน้าที่ในการ
ควบคุม การผลิต การนำเข้า การจำหน่ายอาหารที่ควบคุม ควบคุมการโฆษณามิให้เกินความเป็นจริง
กำหนดลักษณะอาหารที่ถือว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม ที่ห้ามผลิต นำเข้าและจำหน่าย
ให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดชื่อประเภท ชนิด ลักษณะ คุณภาพอาหาร
และมาตรฐาน อาหารที่ควบคุม หลักเกณฑ์วิธีการผลิตหรือจำหน่าย กำหนดอัตราส่วนของวัตถุที่
เป็นส่วนผสม การใช้สีและเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส การใช้วัตถุกันเสีย ลักษณะภาชนะที่บรรจุ วิธีการ
กันเสียตลอดจนกำหนดเงื่อนไขและวิธีการแสดงฉลาก ข้อความในฉลาก

การดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ อยู่ในความรับผิดชอบของ คณะกรรมการ
ควบคุมคุณภาพอาหาร ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณาและเสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่
เกี่ยวกับการกำหนดอาหารที่ควบคุม และมาตรฐานอาหาร ดังที่กล่าวมาแล้วจนถึงปัจจุบันได้มีประกาศ
กำหนดคุณภาพและมาตรฐานอาหารที่ควบคุมแล้ว ๑๑ ประเภท ได้แก่

๑. อาหารที่ผลิตเพื่อส่งออกนอกพระราชอาณาจักร
๒. อาหารอบรังสี
๓. อาหารกระป๋อง
๔. ผงชูรส
๕. น้ำส้มสายชู
๖. น้ำนมโค และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำนมโค
๗. สีส้มอาหาร
๘. น้ำบริโภคและเครื่องดื่ม

๕. น้ำมันและไขมันที่ใช้เป็นอาหาร

๑๐. อาหารทารก

๑๑. วัสดุเจือปนในอาหาร

และกำหนดมาตรฐานที่มีควบคุมอีกประเภทหนึ่งคือ น้ำปลาพื้นเมือง

พระราชบัญญัติยา มีประวัติความเป็นมาหลังพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร แต่เดิมนั้น เรียกว่า พระราชบัญญัติการขายยา พุทธศักราช ๒๔๕๓ มีการแก้ไขเพิ่มเติม ๔ ครั้ง แล้วยกเลิกทั้งหมด และตราขึ้นใหม่เรียกว่าพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยระบุเกี่ยวกับมาตรฐานยา ความหมายของ ยาปลอม ยาผิดมาตรฐาน และยาเสื่อมคุณภาพ การห้ามผลิตขาย หรือนำเข้ามาในพระราชอาณาจักร ซึ่งยาปลอม ยาผิดมาตรฐาน ยาเสื่อมคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยแบ่งงานออกเป็น ๔ กอง คือ สำนักงานเลขานุการกรม กองวิชาการ กองสารวัตร กองยา กองโฆษณาและเผยแพร่ กองอาหาร กองวัตถุเสพติด และกองเครื่องสำอาง

๓. มาตรฐานสินค้าขาออก

การส่งสินค้าเกษตรกรรมไปขายต่างประเทศในระยะแรกยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานให้เป็น ที่แน่นอนหรือเหมาะสม เป็นเหตุให้มีการปลอมปน เปลี่ยนแปลง หรือปรุงแต่งสินค้าที่ส่งออกไป บางครั้ง สินค้าที่ส่งออกไปมีคุณภาพ ชนิด น้ำหนัก และปริมาณผิดจากคำสั่งซื้อหรือมีวัตถุดิบเจือปน ตลอดจนการ บรรจุหีบห่อไม่เหมาะสมกับสภาพของสินค้า ทำให้ขาดความนิยมเชื่อถือในต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ จึงได้พิจารณาคำเนิการในเรื่องนี้ และได้มีการตราพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. ๒๕๐๓ ขึ้น ตามพระราชบัญญัตินี้ สินค้าออกที่ถูกกำหนดให้เป็นสินค้ามาตรฐานจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนส่งออก เพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่จะส่งออกมีคุณภาพไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือมีคุณภาพตรงกับที่ตกลงไว้กับ ผู้ซื้อ โดยให้สำนักงานมาตรฐานสินค้ากระทรวงพาณิชย์รับผิดชอบควบคุมงานนี้ และให้คณะกรรมการมาตรฐาน สินค้าทำหน้าที่พิจารณากำหนดและปฏิบัติการอื่น ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย กับมี อำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อจัดทำมาตรฐานและดำเนินงานอื่น ๆ ที่จำเป็น

ปัจจุบัน สินค้าออกที่รัฐบาลกำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานมี ๑๐ ประเภท ได้แก่ ปอพอก ข้าวโพด เมล็ดละหุ่ง ผลิตภัณฑ์พื้นสำปะหลัง เปลือก ปุ๋ยนุ่น ไม้สักแปรรูป ข้าวฟ่าง เครื่องเงินไทย ฝ้ายไหมและผลิตภัณฑ์ไหม

๘. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศไทยอยู่ในภาวะขาดแคลนผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่เคยสั่งซื้อได้จากต่างประเทศ รัฐบาลพยายามส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศให้สามารถผลิตสินค้าออกจำหน่ายได้เอง เพื่อส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมไทย กรมวิทยาศาสตร์จึงได้เปิดบริการรับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตในประเทศขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ผลิตในประเทศได้รับการยอมรับและเชื่อถือในคุณภาพจากผูบริโภค

แต่เดิมผู้ผลิตที่ประสงค์จะได้รับหนังสือรับรองจะต้องยื่น คำร้องขอ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ และชำระค่าธรรมเนียม ๒๐ บาท หลังจากนั้นกรมวิทยาศาสตร์จะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจกรรมวิธีผลิต วิธีควบคุมคุณภาพของโรงงาน พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างเพิ่มเติมจากโรงงาน และตัวอย่างจากตามท้องตลาด นำมาวิเคราะห์และทดสอบ หากปรากฏว่ามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานก็จะออกหนังสือรับรองคุณภาพให้ว่ามีคุณภาพในระดับ "ใช้ได้" หรือ "ดี" แต่ถาผลการทดสอบแสดงว่าผลิตภัณฑ์ยังไม่ตรงตามมาตรฐาน ก็จะแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและความช่วยเหลือให้การปรับปรุงการผลิตและคุณภาพสินค้าตามที่จะสามารถทำได้ พร้อมทั้งคืนค่าธรรมเนียมให้ครึ่งหนึ่ง ในปัจจุบันกรมวิทยาศาสตร์ได้เปลี่ยนอัตราค่าธรรมเนียมเป็น ๑,๕๐๐ บาท และถาผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าสินค้านั้นไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ กรมวิทยาศาสตร์จะกั้นค่าธรรมเนียมให้ ๕๐๐ บาท^๓

มาตรฐานที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการรับรองคุณภาพในสมัยนั้น ส่วนใหญ่เป็นมาตรฐานของต่างประเทศหรือเป็นข้อเสนอแนะขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้มาตรฐานเหล่านั้นอยู่บาง เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศที่แตกต่างกัน และความชำนาญตลอดจนความรู้ทางวิชาการที่โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศซึ่งเพิ่งเริ่มดำเนินการยอมรับจากของต่างประเทศ ดังนั้นใน พ.ศ. ๒๕๐๖ กรมวิทยาศาสตร์จึงได้เริ่มมีการกำหนดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อถือในสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ ก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชนผู้ใช้สินค้า และจัดการแข่งขันควยราคา (Price Competition) โดยการลดราคาแล้วทำคุณภาพสินค้าให้ต่ำลง เพื่อจะได้ไม่ขาดทุนและความมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมให้มีความก้าวหน้ามั่นคง อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ

^๓ กรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีดำเนินการในการรับรองคุณภาพสินค้า (พระนคร : กรมวิทยาศาสตร์ ๒๕๑๗) หน้า ๗

พ.ศ. ๒๕๐๘ มีการจัดทำโครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้นโดยได้รับความสนับสนุนร่วมมือจากสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๑๑ ประกาศใช้พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณา กำหนดแก้ไขและยกเลิกมาตรฐานให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตลอดจนคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อจัดตั้งเป็นคณะกรรมการวิชาการและคณะกรรมการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและมีการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) อยู่ในสังกัดกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อทำหน้าที่ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยไม่กระพองโดยตรง ซึ่งจะกล่าวถึงการดำเนินงานโดยละเอียดในหัวข้อต่อไป

การดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เป็นหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน เพื่อกำหนดมาตรฐานและรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่ดังนี้คือ

- ๑. ดำเนินการให้มีการประกาศกำหนด แก้ไขหรือยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- ๒. ดำเนินการในด้านการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่มีการประกาศกำหนดมาตรฐานแล้ว
- ๓. ดำเนินการในด้านการอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน
- ๔. ดำเนินการในด้านการอนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร
- ๕. ตรวจสอบ ควบคุม ติดตามผล

๔ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๕ ตอนที่ ๑๒๑ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๑ มาตรา ๔

- ๖. ตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- ๗. ดำเนินการเกี่ยวกับการพักรงหรือเพิกถอนใบอนุญาต

การกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เมื่อมีผู้ผลิต ผู้บริโภค หน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเสนอให้มีการกำหนดมาตรฐานเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะกลั่นกรองจัดลำดับความสำคัญเพื่อเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ก.ม.อ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ และคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการวิชาการ (ก.ว.) จากนั้นจะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการ

คณะกรรมการวิชาการ ประกอบด้วยผู้แทนจาก ๓ ฝ่าย คือ ผู้ผลิต ผู้บริโภค นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทำหน้าที่เป็นกรรมการ และเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่จัดทำร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณา และปฏิบัติงานทางวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐานเพื่อเสนอคณะกรรมการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม^๕

ในการจัดทำร่างมาตรฐานคณะกรรมการวิชาการจะศึกษามาตรฐานต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ตลอดจนค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ จากห้องทดลองหรือโรงงานแล้วจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณากำหนดร่างมาตรฐานแล้วส่งเวียนร่างมาตรฐานให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เมื่อได้รับข้อคิดเห็นแล้ว คณะกรรมการวิชาการจะปรับปรุงร่างมาตรฐานให้เหมาะสมและเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาอนุมัติให้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้แทนกระทรวงเกษตร ผู้แทนกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย

^๕ เรื่องเดียวกัน มาตรา ๑๓
^๖ เรื่องเดียวกัน มาตรา ๗

ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
ประยุกต์แห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม
ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ กับผู้ทรงคุณวุฒิ คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกิน ๖ คน
เป็นกรรมการและผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นกรรมการและ เลขาธิการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้^๓

- ๑. พิจารณากำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานเพื่อเสนอรัฐมนตรี
- ๒. อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน
- ๓. อนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน
- ๔. อนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกาให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐานเข้ามา

เพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร

- ๕. คัดเลือกบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเสนอรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการวิชาการ
- ๖. ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจะอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นตำแหน่ง
อาจแต่งตั้งอีกได้

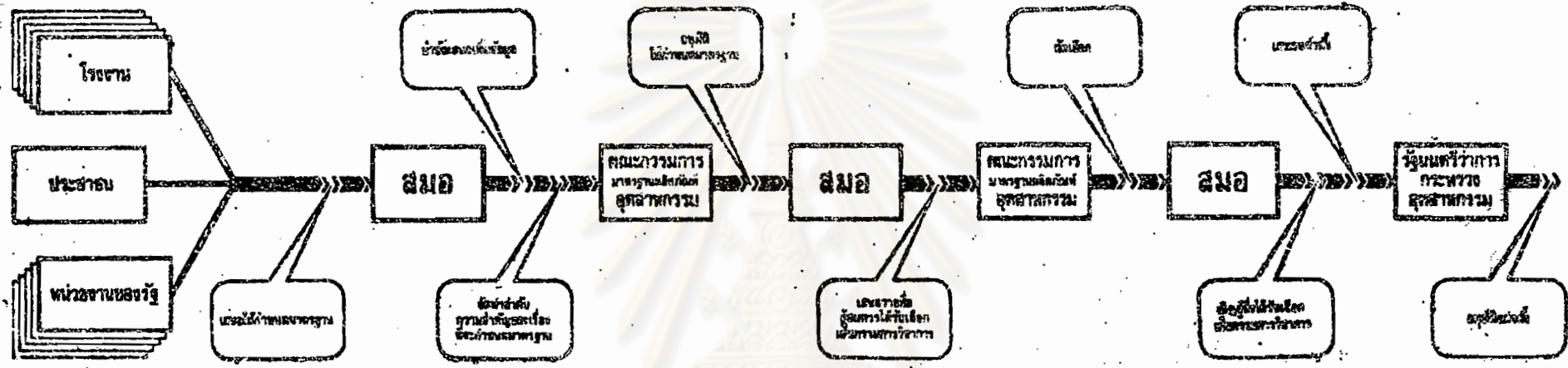
ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

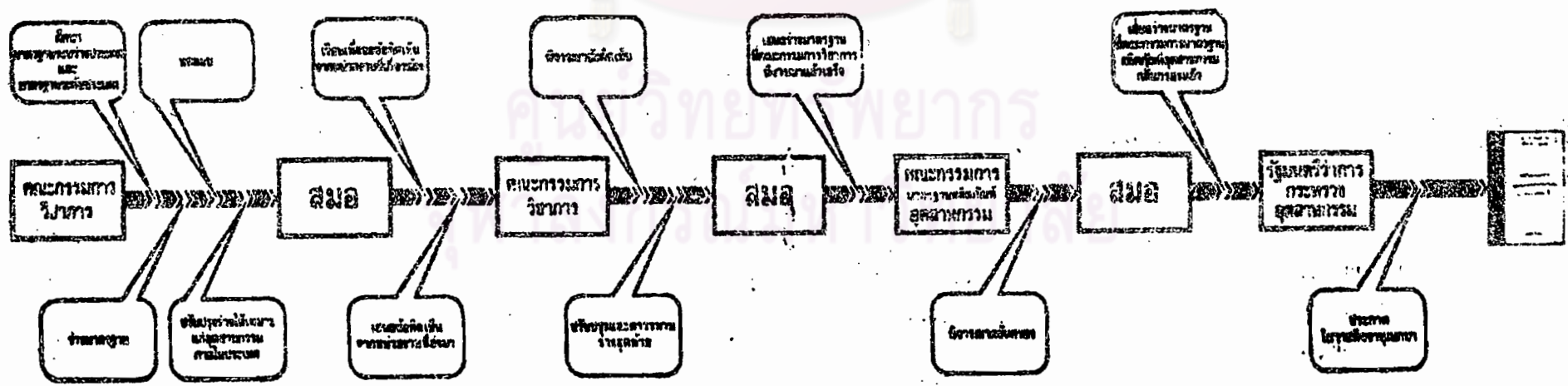
๓) เรื่องเดียวกัน มาตรา ๘

กระบวนการกำหนดมาตรฐาน

ข้อเสนอให้กำหนดมาตรฐาน - แต่งตั้งกรรมการวิชาการ

คณะกรรมการวิชาการพิจารณาร่างมาตรฐาน - ประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานที่กำหนดขึ้นนี้ ครอบคลุมเกือบทุกสาขาของอุตสาหกรรมและรวมถึงเรื่องพื้นฐานซึ่งเป็นมาตรฐาน สำหรับการกำหนดมาตรฐานเรื่องอื่น ๆ มาตรฐานส่วนใหญ่ที่กำหนดขึ้นสำหรับสินค้านั้น โดยพยายามจะระดับ ที่มีความเหมาะสมที่สุด กล่าวคือ มีคุณภาพที่อยู่ในวิสัยที่อุตสาหกรรมในประเทศจะสามารถผลิตออกจำหน่าย ได้ในราคาพอสมควร

มาตรฐานที่กำหนดขึ้นแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. มาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจ

๒. มาตรฐานบังคับ

๑. มาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจ เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นแล้วไม่มีการบังคับให้ ผลิตภัณฑ์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานนั้น ผู้ทำผลิตภัณฑ์จะขอใช้เครื่องหมายมาตรฐานเพื่อเป็นการรับรองว่า ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ มีคุณภาพตามที่มาตรฐานได้ เครื่องหมายแสดงว่าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่ทางการกำหนดขึ้นมีลักษณะ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทำมุม ๔๕ องศาทั้งสี่ระดับ ดังภาพข้างล่างนี้

ภาพที่ ๓ - ๒

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับและมาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจ

เครื่องหมายมาตรฐาน

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

๒. มาตรฐานบังคับ ในกรณีของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันการเสียหาย อันอาจเกิดขึ้นกับประชาชน กิจกรรมอุตสาหกรรม เศรษฐกิจของประเทศ จะมีการออกพระราชบัญญัติ กำหนดผลิตภัณฑ์นั้นต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ในกรณีที่ผู้ทำหรือผู้นำผลิตภัณฑ์นั้นเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อจำหน่ายจะต้องได้รับอนุญาตเสียก่อนจึงจะทำหรือนำเข้าได้ เครื่องหมายแสดงมาตรฐานบังคับมีลักษณะ เหมือนเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไป แต่มีวงกลมล้อมรอบ ดังภาพ

การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การตรวจสอบผลิตภัณฑ์และการออกใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมาตรา ๑๖ และ ๕๘ และกฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๑๕) ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. การยื่นคำขอรับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐาน

ผู้ทำผลิตภัณฑ์ใดที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานแล้วประสงค์จะแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์นั้น ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๕.๐๐ บาท พร้อมทั้งคำชี้แจงของผู้ขอรับใบอนุญาตว่าได้มีการทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน

๒. การตรวจสอบ

หลังจากรับคำขอไว้แล้วสำนักงานมาตรฐานจะนัดหมายเพื่อส่งพนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจโรงงาน จุดประสงค์ของการตรวจโรงงานก็เพื่อตรวจสอบการทำผลิตภัณฑ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะขอใช้เครื่องหมายมาตรฐานหรือไม่ และโรงงานมีแผนควบคุมการผลิตพอเพียงที่จะทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานได้ตลอดไปหรือไม่

การตรวจโรงงานนี้จะได้พิจารณากระบวนการผลิตโดยทั่ว ๆ ไป ขั้นตอนการควบคุมตรวจสอบของโรงงาน รวมทั้งเครื่องมือในการตรวจสอบ การใช้และการบำรุงรักษา ตลอดจนบันทึกผลการตรวจสอบของโรงงานที่เก็บเป็นสถิติไว้ และแผนควบคุมคุณภาพ

ในการตรวจโรงงาน พนักงานเจ้าหน้าที่จะเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์หรือวัสดุชิ้นที่กำหนดไว้ในมาตรฐานจำนวนหนึ่ง เพื่อนำไปมอบให้หน่วยงานที่รัฐมนตรีให้อำนาจเป็นผู้ตรวจสอบ เช่น กรมวิทยาศาสตร์ฯ ตรวจสอบว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานหรือไม่ ในบางกรณีอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือตรวจสอบของโรงงาน ในกรณีเช่นนี้จะมีพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐาน หรือของหน่วยงานที่รัฐมนตรีให้อำนาจเป็นผู้ตรวจสอบหรือร่วมในการตรวจสอบนั้น ๆ ด้วย

ถ้าผลของการตรวจสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานมาตรฐานจะเสนอรายงานต่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พร้อมทั้งเสนอขอให้ออกใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐาน

ในกรณีที่ผลของการตรวจสอบยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่นมีจำนวนตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน โรงงานผู้ที่มีการตรวจสอบและหรือเครื่องมือการตรวจสอบไม่เพียงพอหรือมีการควบคุมคุณภาพไม่ดีพอทำให้เชื่อว่าจะสามารถรักษาระดับของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานได้ตลอดไป เป็นต้น สำนักงานมาตรฐานจะไต่ถามให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบขอบกพร่องที่ควรจะได้แก้ไขพร้อมทั้งรายงานเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานทราบด้วย

สำหรับโรงงานที่ยังไม่ได้เครื่องหมายมาตรฐานนี้ สำนักงานมาตรฐานพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เท่าที่จะกระทำได้และจะส่งพนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจโรงงานและเก็บตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้รับแจ้งจากผู้ขอรับใบอนุญาตว่าได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว และหากปรากฏว่าโรงงานได้แก้ไขปรับปรุงจนสามารถปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์เป็นไปตามที่กำหนดไว้แล้ว สำนักงานมาตรฐานก็จะเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ออกใบอนุญาต

หากปรากฏว่าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ หลังจากที่สำนักงานมาตรฐานแจ้งให้ทราบแล้ว เป็นเวลานานพอสมควร (ภายในเวลา ๖ เดือน) เจ้าหน้าที่จะไต่ถามรายงานเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานค่าธรรมเนียมค่าขอและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการตรวจสอบจะไม่คืนให้ผู้ขอใบอนุญาต

นอกจากการตรวจสอบโรงงานแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่อาจให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ตลอดจนสิ่งบริวารจุฑีบท่อมมาให้ตรวจสอบหรืออาจเลือกเก็บผลิตภัณฑ์ไม่พริมาณพอสมควร เพื่อนำไปตรวจสอบก็ได้

๓. การออกใบอนุญาต

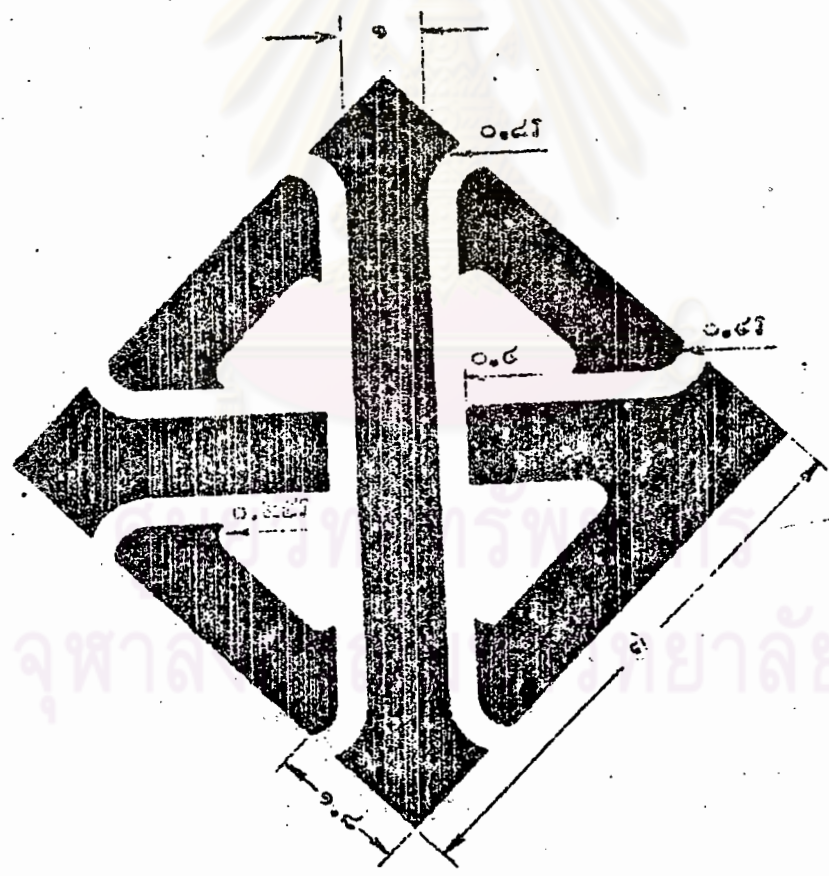
เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานอนุมัติให้ออกใบอนุญาตแก่ผู้ขอรับใบอนุญาตรายใดแล้ว สมอ. จะแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบ ในการรับใบอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ ๕๐๐ บาท (กฎกระทรวงฉบับที่ ๓) สมอ. จะได้ออกแบบวิธีควบคุมการใช้เครื่องหมายมาตรฐานให้แก่ผู้รับใบอนุญาต เอกสารนี้กำหนดเงื่อนไขวิธีการที่ผู้รับใบอนุญาตและสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จะถือปฏิบัติในการตรวจสอบในแต่ละรอบปี เพื่อยืนยันว่าผลิตภัณฑ์และการทำผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตามมาตรฐานตลอดจนกำหนดระยะเวลาการตรวจโรงงาน การชักตัวอย่างจากโรงงาน สถานที่เก็บ หรือจำหน่ายหรือชักตัวอย่างจากยานพาหนะที่ขนส่งผลิตภัณฑ์จากยานพาหนะที่ขนส่งผลิตภัณฑ์จากโรงงานออกสู่ตลาด

สำหรับเครื่องหมายมาตรฐานที่จะแสดงบนผลิตภัณฑ์นั้น ให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎ
กระทรวง ฉบับที่ ๒ มีเนื้อความตอนสรุปได้ดังนี้คือ

๑. เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับแสดงกับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ มี
ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสทำมุมสี่สิบห้าองศาทั้งสี่มุม และมีส่วนสี่เหลี่ยมตามแบบมาตรฐานที่ปรากฏข้างล่าง
และในหน้าต่อไป เครื่องหมายมาตรฐานจะมีขนาดเท่าใดหรือจะใส่อะไรก็ได้

ภาพที่ ๓ - ๓

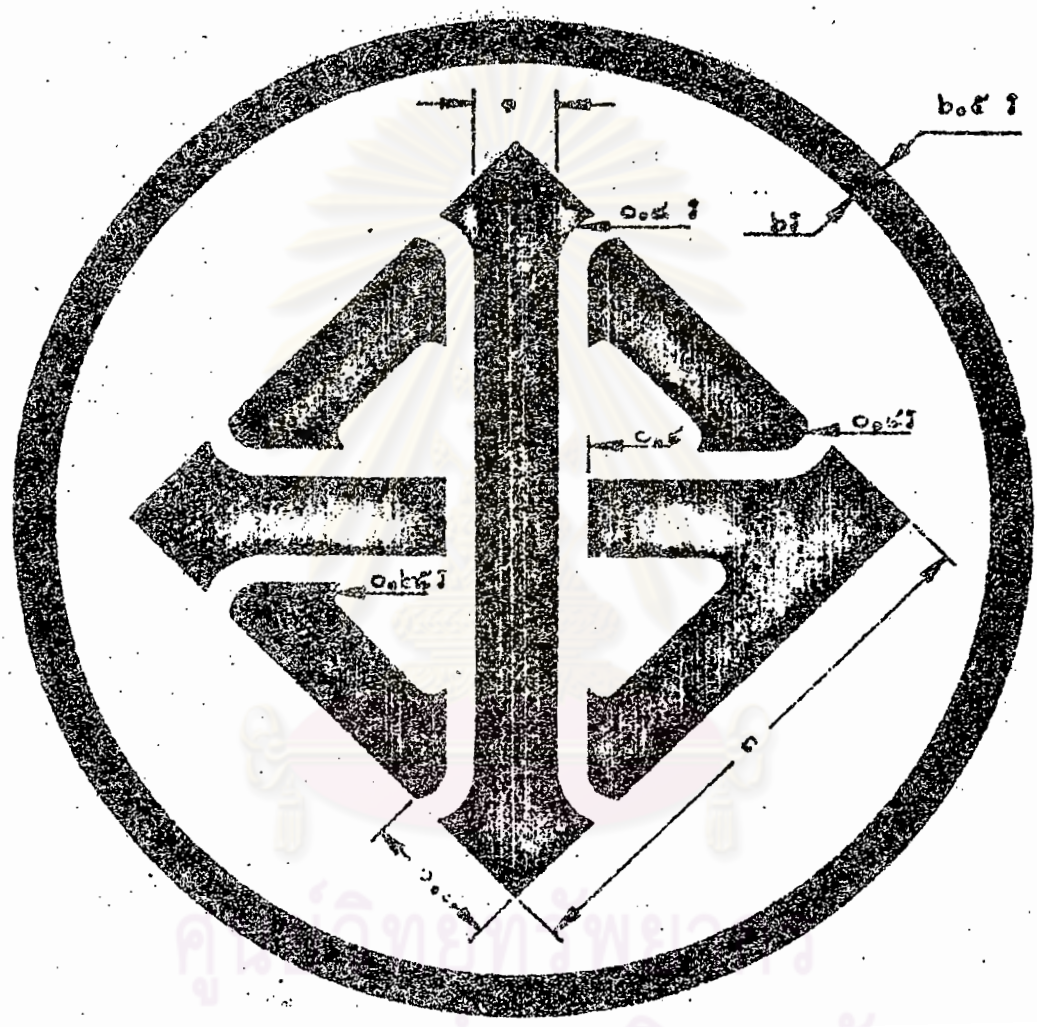
เครื่องหมายมาตรฐานที่ขอใช้ได้ตามความสมัครใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๓ - ๔

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

คู่มือวิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๒) ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำเครื่องหมายมาตรฐานเอง

(๓) การแสดง เครื่องหมายมาตรฐานให้แสดงให้เห็นใ้กายและชัดเจน โดยจะแสดงไว้ที่สิ่ง
บรรจุก่อนหรือหลังหุ้มหรือสิ่งผูกมัดก็ได้ ถ้าไม่สามารถแสดงไว้ที่สิ่งดังกล่าวมาแล้ว อาจจะแสดงไว้ที่ตัวผลิตภัณฑ์
ก็ได้

ถ้าผลิตภัณฑ์นั้นทำจากโรงงานสองแห่งขึ้นไปและใช้เครื่องหมายการค้าอย่างเดียวกัน ให้ระบุชื่อ
ที่ตั้งโรงงานที่ทำผลิตภัณฑ์นั้นด้วย ถ้าไม่สามารถระบุชื่อได้จะใช้รหัสแสดง ชื่อที่ตั้งของ โรงงานก็ได้

(๔) ให้ระบุหมายเลขมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เห็นใ้กาย และชัดเจนไว้ที่หรือข้าง
เครื่องหมายมาตรฐาน

ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อหรือสิ่งผูกมัดให้มีข้อความไว้ที่หรือข้าง
เครื่องหมายมาตรฐาน เพื่อแสดงว่าเครื่องหมายมาตรฐานนั้นใช้เฉพาะกับสิ่งบรรจุหีบห่อ สิ่งหุ้มห่อ หรือสิ่ง
ผูกมัดเท่านั้น

(๕) ให้แสดงชื่อผู้รับใบอนุญาตหรือแสดง เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้ว ไว้ในที่ใกล้เคียง
กับเครื่องหมายมาตรฐานเพื่อให้เห็นใ้กายและชัดเจน

๔. การยื่นอายุใบอนุญาต
ตามมาตรา ๒๗ ใบอนุญาตสิ้นอายุเมื่อ

(๑) ผู้รับอนุญาตเลิกประกอบกิจการ

(๒) ประกาศ หรือพระราชกฤษฎีกากำหนดมาตรฐานใหม่ แก่ไข หรือยกเลิกมาตรฐานสำหรับ
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดนั้นมีผลบังคับใช้ ในกรณีที่มีการกำหนดมาตรฐานใหม่หรือแก้ไขมาตรฐาน ถ้าผู้รับใบ
อนุญาตจะประกอบกิจการตามมาตรฐานใหม่ หรือมาตรฐานที่แก้ไขให้ขออนุญาตได้ก่อนวันที่มาตรฐานใหม่หรือ
มาตรฐานที่แก้ไขมีผลบังคับ

เมื่อผู้รับใบอนุญาตเลิกประกอบกิจการ ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้ง เป็นหนังสือให้คณะกรรมการ
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบกิจการ (มาตรา ๒๘)

การอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน

มาตรา ๒๐ กำหนดให้ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตาม
มาตรฐาน ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ ซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้ คือ

๑. ผู้ประสงค์จะทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน
ไทยสินค้าหรือรับใบอนุญาตทำผลิตภัณฑ์ตามแบบ ม.อ. ๓ ตลอดจนงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พร้อมทั้งส่ง
มอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือภาพ หรือคำชี้แจง แสดงลักษณะโดยละเอียดของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
และหลักฐานอื่นที่แสดงว่าสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้ เป็นไปตามมาตรฐาน หลักฐานนั้นอย่างน้อย
ต้องมี

- (๑) แผนผัง แสดง กรรมวิธีการทำโดยย่อ
- (๒) รายการ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์
- (๓) แผนภูมิหรือรายละเอียด แสดงวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (๔) รายละเอียด แสดงวิธีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (๕) รายการ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (๖) ปริมาณผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่สามารถทำได้และคาดว่าจะจำหน่าย ได้ต่อเดือนหรือต่อปี

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตได้รับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลผลิตภัณฑ์ที่ตนทำอยู่แล้ว
ผู้ขอรับใบอนุญาตทำผลิตภัณฑ์มาตรฐานบังคับจะไม่ส่งมอบหลักฐานตามที่ระบุไว้ข้างบนก็ได้

๒. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมหลักฐานตามข้อ ๑. แล้ว ให้ดำเนินการ
ตรวจสอบ เช่นเดียวกับการตรวจสอบที่ระบุไว้ใน เรื่อง การขอรับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์
เพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบหลักฐาน
เพิ่มเติมก็ได้

ถ้าผลของ การตรวจสอบ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมจะ เสนอรายงานต่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพร้อมทั้ง เสนอขอให้ออกใบอนุญาต
เพื่อทำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน

แต่ถ้าผลของ การตรวจสอบไม่เป็นที่พอใจจะดำเนินการ เช่นเดียวกับการขอใบอนุญาตแสดง
เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การอนุญาตให้นำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายใน
ราชอาณาจักร

ตามมาตรา ๒๑ กำหนดให้ผู้นำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐานต้อง ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาต เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

๑. ผู้ประสงค์จะนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน เข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตนำเข้าต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามแบบ ม.อ. ๕ พร้อมทั้งส่งมอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือภาพหรือคำชี้แจง แสดงลักษณะโดยละเอียด ของผลิตภัณฑ์และหลักฐานอื่นที่แสดงว่าผลิตภัณฑ์ที่ประสงค์จะนำ เข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรนั้น เป็นไปตาม มาตรฐานหลักฐานน้อยอย่างน้อยต้องมี

- (๑) เอกสารแสดงข้อกำหนดรายการของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (๒) แผนภูมิ หรือรายละเอียดแสดงวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในระหว่างทำและ สำเร็จรูปแล้วในต่างประเทศ

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบใบรับรองของ สถาบันมาตรฐานหรือสถาบันตรวจสอบ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศที่เชื่อถือได้ ซึ่งรับรองว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ประสงค์ จะนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรนั้น เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ขอรับใบอนุญาตจะไม่ ส่งมอบหลักฐานตามข้อ ๑ หรือ ๒ ก็ได้

๒. พนักงานจะดำเนินการตรวจสอบผลิตภัณฑ์และหลักฐานต่าง ๆ และเพื่อประโยชน์ในการ ตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบอำนาจเพิ่มเติมก็ได้

ถ้าผลการตรวจสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จะเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อการพิจารณาออกใบอนุญาตนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร

การตรวจสอบควบคุมติดตามผล

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน ให้ทำหรือนำเข้าแล้วผู้ผลิตจะต้อง รักษา คุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้แน่ใจว่าโรงงานรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์

ให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดเวลา สมอ. จะส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ใช้
เครื่องหมายมาตรฐานหรือให้ทำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐานโดยจะไม่แจ้ง
ให้โรงงานทราบล่วงหน้า เพื่อ

๑. ตรวจประเมินการเปลี่ยนแปลง เกี่ยวกับขบวนการผลิตและระบบการควบคุมคุณภาพ

๒. เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตสำเร็จรูปแล้วมาทำการทดสอบเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าการ
ควบคุมคุณภาพของ โรงงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

นอกจากการตรวจโรงงานและ เก็บตัวอย่างจากโรงงานแล้ว ยังมีการขอผลิตภัณฑ์ขายตาม
ทองตลาดมาทำการทดสอบด้วยเช่นกัน

การตรวจโรงงานจะทำประมาณมีละ ๒ - ๑๐ ครั้ง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขีดความสามารถ
ในการควบคุมคุณภาพของ โรงงาน ถ้าโรงงานใหม่มีการควบคุมคุณภาพอย่างดีและรักษาระดับนั้นไว้ได้ ก็อาจจะ
ไม่จำเป็นต้องตรวจบ่อยหรือละเอียดเท่ากับโรงงานที่มีการควบคุมคุณภาพและความสามารถในการผลิตต่ำหรือ
ตกต่ำลง ซึ่งจะต้องตรวจสอบกันบ่อยครั้งขึ้นและตรวจสอบอย่างละเอียด รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุง
กรรมวิธีการผลิตหรือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด

เมื่อทำการตรวจโรงงานแต่ละครั้งเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ สมอ. จะทำรายงานสำหรับ
เก็บไว้เป็นประวัติของ โรงงานเพื่อประโยชน์ในการวางแผนติดตามในเมื่อ ต่อ ๆ ไป สำหรับผลการตรวจสอบ
สมอ. จะเก็บบันทึกไว้และจะส่งรายงานผลการตรวจไปยังฝ่ายบริหารของ โรงงานด้วย เพื่อจะได้ทราบ
ผลการตรวจสอบและทำการแก้ไขข้อบกพร่องถ้าจำเป็น สำหรับในช่วง เวลาที่ไม่ได้ออกไปตรวจโรงงานนั้น

สมอ. ก็ยังมีวิธีการควบคุมโดยตรวจสอบจากรายงานการผลิตและการควบคุมคุณภาพที่ทาง โรงงานจกบันทึก
ไว้

สำหรับผลิตภัณฑ์นำเข้านั้น สมอ. จะตรวจสอบโดยรวมมือกับเจ้าพนักงานศุลกากร เมื่อมี
การนำเข้าแต่ละรุ่น เจ้าพนักงานศุลกากรจะเก็บตัวอย่างไว้ตามจำนวนที่ได้รับแจ้งจาก สมอ. แล้วแจ้งให้
สมอ. ไปรับตัวอย่าง เหล่านั้นเพื่อส่ง ไปตรวจสอบ

การตรวจสอบควบคุมการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ถ้าปรากฏว่ามีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เช่น

๑. มีการทำหรือนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ

๒. ผู้ได้รับอนุญาตทำหรือนำเข้าไม่ได้ทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์
ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน หรือ

- ๓. มีการใช้เครื่องหมายมาตรฐานโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ
- ๔. มีการเลียนแบบเครื่องหมายมาตรฐาน
- ๕. ผู้ได้รับอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือ
- ๖. มีการโฆษณาจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ซึ่ง เป็นไปตามข้อ ๑ - ๔ ข้างตน

สมอ. จะส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบและหากตรวจพบว่ามี การฝ่าฝืนกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์นั้น แล้วทำรายงานเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาสั่งดำเนินการ เช่น ทำลายเครื่องหมายมาตรฐาน หรือทำลายผลิตภัณฑ์ให้สิ้นสภาพ หรือส่งกลับคืน ถ้าเป็นการนำเข้าในขณะเดียวกัน สมอ. จะส่งเรื่อง ไปยัง เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ เพื่อกำเนินคดีตามกฎหมายซึ่ง โครระบุโทษไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มาตรา ๔๔ ถึงมาตรา ๕๔ มีเนื้อหาสรุปได้ ดังนี้

๑. ผู้ทำหรือนำเข้าซึ่ง ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๘)

๒. ผู้รับใบอนุญาตต้อง แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ถ้าใบอนุญาตหายหรือชำรุด ต้องขอใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ทราบว่าใบอนุญาตหายหรือชำรุดเสียหาย ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้อง ระวังโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท (มาตรา ๔๙)

๓. การขายสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต โดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ และการเลิกกิจการโดยไม่แจ้งให้คณะกรรมการฯ ทราบ ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๐)

๔. ผู้รับใบอนุญาตให้ทำและนำเข้าซึ่ง ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน ไม่ทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๑)

๕. การใช้เครื่องหมายมาตรฐานโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ เลียนแบบเพื่อให้ประชาชนหลง เชื่อว่า เป็นเครื่องหมายมาตรฐาน ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๒)

๖. การทำหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน ต้อง แสดง เครื่องหมายมาตรฐานใหญ่ของตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก่อนนำออกจากสถานที่ผลิต หรือรับมอบไปจาก เจ้าหน้าที่ศุลกากร ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง เดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ (มาตรา ๕๓)

๗. ผู้ทำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับใบอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน แต่ผลิตสินค้าไม่ตรงตามมาตร ฐานที่กำหนดไว้ ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง)

๘. กรณีใดซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ ใบอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน หรือการทำและนำเข้า ซึ่งผลิตภัณฑ์มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน แต่ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพไม่ตรงตามมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๔ วรรคสอง)

การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ในการควบคุมผู้ได้รับใบอนุญาต หากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่า ได้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ มาตรฐาน เช่น

- ๑. ย้ายสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตโดยไม่ขออนุญาต หรือ
- ๒. โอนใบอนุญาตโดยไม่ขออนุญาต หรือ
- ๓. ทำหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน หรือ
- ๔. ไม่แสดง เครื่องหมายมาตรฐานก่อนรับมอบจากเจ้าพนักงานศุลกากร (เฉพาะกรณีนำเข้า)

หรือ

๕. แสดง เครื่องหมายมาตรฐานไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติมาตรฐานและกฎกระทรวง

หรือ

๖. แสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

เจ้าพนักงานจะรวบรวมหลักฐานแล้วทำรายงานเสนอผู้อำนวยการ สมอ. เพื่อเสนอคณะกรรมการ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาสั่งพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตจะดำเนินการ เมื่อตรวจพบว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตได้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตมาแล้ว และได้กระทำผิดในเหตุอย่าง เดียวกันอีกภายใน ๕ ปี